

Angelita Escol Nos

Des de fa gairebé 50 anys la intensa mecanització de les feines agrícoles, amb tota mena d'aparells i màquines de totes les mides, ha donat com a resultat la desaparició d'un ofici prou conegut al món rural: el tractant de bestiar cavallí.

Era un home que es dedicava a comprar equins per a tornar a vendre'ls, però la fi dels animals com a força imprescindible per a treballar les parcel·les de terra i substituir-los per potents tractors que fan adelantar més la feina, marca el seu ocàs.

A les Coves comptem amb la família Villalba, que s'ha sabut guanyar bé la vida amb aquest ofici. Són successives generacions que han negociat amb cavalleries: iaïos, pares, fills i néts.

José Manuel i Rafael Villalba Villalba, en amable conversa m'expliquen el que comporta aquest ofici.

- En què consistia fer un tracte?
- Puix a la persona que li feia goig un animal, provava el seu comportament enganxat al carro, donant voltes a la sènia, al forcat per a llaurar. Nosaltres el deixàvem tres setmanes de prova i, segons si li agradava, el comprava i si no li satisfia, en mirava un altre. Si el tracte tenia lloc durant una fira, no hi havia temps de prova...Es tancava el tracte, pagava i es quedava del comprador.
- Quina classe d'animal era més sol·licitat?
- Pels masos i pobles de muntanya els muls. A les terres planes i costaneres, com Torreblanca, cavalls. Per a les sènies de Benicarló veníem bastants ases.
- D'on aconseguien el bestiar?
- Dels dos tractants de la Vilanova o de l'Anglesola, també els particulars feien criar les burres i ens els venien.

Juan i Juanito, pare i fill, en 1960.

- A partir de quin temps els separaven de la mare?
- Als tres mesos es deslletaven. És quan comencen a menjar.
- Per què els miren les dents?
- A fi de saber l'edat de l'animal. Tal com acomplixen anys els cauen i ixen dents. També als 7 anys desapareix la negrilla de les dents.
- Existia alguna picardia amb les dents?
- A les egües mai els surten el grup de queixals dels 6 anys. S'obria la boca de l'egua i es mostrava, dient que encara no tenia els queixals i per tant era jove, quan realment tenia els seus anyets.
- Què és un matxo somerí?
- És un híbrid de cavall i somera. És més difícil d'aconseguir perquè en el creuament no queden prenyades fàcilment. L'eguato és fill d'ase i egua.
- Conteu-me alguna curiositat dels animals.

- En són algunes. Però diré que per a conèixer el sexe del pròxim part de la mare, es mirava l'estat de la lluna. Es deia, "En lluna minvant, llinatge semblant". Si paria "en lluna creixent, el part pròxim és de sexe diferent".
- Quants anys solen alcançar?
- Actualment que no treballen i tenen una alimentació més acurada apleguen als 30 anys. Abans com el treball diari els esgotava, als 20 anys ja eren vells.
- Segons el lloc de procedència de l'animal presentava diferències?
- Sí. De caràcter. Els animals de l'Aragó eren més nobles. Inflüïa el clima.
- Segons el sexe, el comportament era diferent?

RESTAURANTE
Montull

BAR - RESTAURANTE
LOCAL PARA BANQUETES,
BODAS, COMUNIONES,
BAUTIZOS Y CONVENCIONES

Abierto sábado, domingo y días festivos

Avda. Daniel Montull, s/n • Tel. 964 41 90 58
LA SALZADELLA

FRANKFURT

IBAN

Excel·lents menjars
Gelateria

C/RAVAL DE VALÈNCIA, 19
TELÈFON 964 426 202
LES COVES DE VINROMÀ